

**T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Tarafından Finanse Edilen
Destek Sözleşmeleri için Geçerli Genel Koşullar**

İÇİNDEKİLER

GENEL VE İDARİ HÜKÜMLER	2
MADDE 1 - GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER	2
MADDE 2 - BİLGİ VE RAPOR SAĞLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	3
MADDE 3 - SORUMLULUK	5
MADDE 4 - MENFAAT İLİŞKİŞİ	5
MADDE 5 - GİZLİLİK	6
MADDE 6 - GÖRÜNÜRLÜK	6
MADDE 7 - SONUÇLARIN KULLANIMI	6
MADDE 8 - PROJENİN İZLENMESİ / DEĞERLENDİRİLMESİ	7
MADDE 9 - SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİKLERİ	8
MADDE 10 - DEVİR	8
MADDE 11 - PROJE UYGULAMA SÜRESİ, SÜRE UZATIMI, DURDURMA, MÜCBİR SEBEPLER VE PROJE BİTİŞ TARİHİ	8
MADDE 12 - SÖZLEŞMENİN FESHİ	9
MADDE 13 - ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ	11
MALİ HÜKÜMLER	11
MADDE 14 - UYGUN MALİYETLER	11
MADDE 15 - ÖDEMELER VE TEMERRÜT FAİZİ	13
MADDE 16 - HESAPLAR, TEKNİK VE MALİ KONTROLLER	14
MADDE 17 - AJANS TARAFINDAN SAĞLANACAK DESTEĞİN NİHAİ TUTARI	15
MADDE 18 - İSTİRDAT (GERİ ALMA)	15
MADDE 19- FAİZ	15

GENEL VE İDARİ HÜKÜMLER

MADDE 1 - GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

- 1.1. Destek yararlanıcısı, projeyi kendi sorumluluğu altında ve eğer varsa ortakları ile işbirliği içerisinde, **Ek I**'de sunulan proje amaçlarını göz önünde tutarak ve performans göstergelerini dikkate alarak uygular. Bu çerçevede yararlanıcı, performans gereklerinin yerine getirilmesine yönelik olarak özel koşullarda varsa öngörülen yaptırımını kabul eder.
- 1.2. Destek yararlanıcısı, projeyi, ilgili alandaki ulusal ve uluslararası “iyi uygulama” örnekleri paralelinde, gerekli özen, verimlilik, şeffaflık ve gayretle ve aynı zamanda Sözleşme hükümleri ile uyumlu şekilde uygular. Bu amaçla, destek yararlanıcısı, projenin tam olarak uygulanabilmesi için, gereken tüm mali, beşeri ve maddi kaynaklarını seferber eder.
- 1.3. Destek yararlanıcısı, projenin tanımlanmasına veya uygulamasına yardımcı olacak tüm kurum veya kuruluşlarla işbirliği içinde hareket eder. Destek yararlanıcısı ve ortakları (eğer varsa), projeye özelliğini veren esaslı ve önemli işler hariç olmak üzere, projenin sınırlı bir bölümünü (inşaat ve hizmetler gibi) taşeronla (alt yükleniciler) ihale edebilir.

Eğer proje uygulaması, destek yararlanıcısının satın alma (sözleşme) yapmasını gerektiriyorsa, Proje Uygulama Rehberi Ek-6 Kalkınma Ajansları Tarafından Sağlanan Destekler İçin Satın Alma Rehberinde belirlenen kurallar uygulanmalıdır.

Ajans, inceleme ve denetleme sürecinde satın alınanın kurallara uygun olmadığı veya şaibeli olduğu kanaatine vardığı takdirde, gerekli müdahalede bulunabilir, sürecin yenilenmesini talep edebilir veya mali destek sözleşmesi ve ilgili mevzuat hükümlerine göre gerekli gördüğü diğer hukuki yollara başvurabilir. Bu durumda projenin aksamasından ve doğabilecek herhangi bir zarar ve/veya ziyandan Ajans hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

Ajans, destek yararlanıcısı ile varsa ortak(lar)ı veya alt yüklenicileri (taşeronları) arasında yapılan herhangi bir sözleşme ilişkisinden kaynaklanan borç ve yükümlülüklerden sorumlu değildir. Destek yararlanıcısı, projenin uygulanması konusunda, Ajansa karşı tek başına sorumludur. Destek yararlanıcısı, Madde 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12.3(ç), 14, 16 ve 17 uyarınca kendisi için geçerli olan koşulların ortakları için de geçerli olacağı ve ayrıca Madde 1, 3, 4, 5, 6, 8 ve 16 uyarınca yine kendisi için geçerli olan koşulların ise taşeronları için de geçerli olacağı hususlarını taahhüt eder. Destek yararlanıcısı, söz konusu taraflarla yapacağı sözleşmelere, bu taahhüdü yönündeki hükümleri uygun şekilde dahil eder.

- 1.4. Bu sözleşmenin tarafları (“Taraflar”) sadece destek yararlanıcısı ve Ajanstır.
- 1.5. İşbu sözleşmenin imza tarihinden sonra gerek ajans mevzuatında gerekse ilgili diğer mevzuatta yapılacak değişiklikler ve/veya getirilecek yeni düzenlemelerde projenin uygulamasına, değerlendirilmesine ve sonuçlandırılmasına yönelik olarak farklı

hükümlerin söz konusu olması halinde, sonradan yürürlüğe girecek bu hükümler taraflar yönünden bağlayıcı olacaktır. Bu değişiklikler, sözleşmenin uygulanmasına esas olmak üzere ajans tarafından yararlanıcıya yazılı olarak bildirilecektir. Ayrıca söz konusu değişiklikler ajansın internet sitesinde de ilan edilecektir.

- 1.6. Destek yararlanıcısı, proje uygulamalarının sözleşmede belirtilen usul ve esaslara göre yürütülmesi ve belgelendirilmesi, belgelerin projenin tamamlanmasından sonra on yıl süreyle muhafazası ve yapılacak denetimlerde bu belgelerin görevlilere ibraz edilmesinden sorumludur.
- 1.7. Destek yararlanıcısı, T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansının iş ve işlemlerini düzenleyen mevzuatına ve destek programına ilişkin bu çerçevede tayin edilmiş esas ve usullere uygun olarak hareket etmekle yükümlüdür.
- 1.8. Yararlanıcı, Ajansın lüzum görmesi halinde proje hesabına bloke koyabileceğine, blokenin kaldırılması için ajansın bilgi ve belge talep edebileceğine, ajansın hesaba koşulsuz erişebilmesine, hesaba aktarılan ajans kaynağının yararlanıcının sözleşmedeki yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirme bakımından risk görmesi halinde ajansın talebi üzerine banka tarafından ajansa iadesine, herhangi bir bankanın yararlanıcı hakkında muttali olduğu mali ve hukuki bilgilere erişebilmesine muvafakat eder.

MADDE 2 - BİLGİ VE RAPOR SAĞLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- 2.1. Destek yararlanıcısı, projenin uygulanması hakkında gereken her türlü bilgi ve belgeyi Ajansa sağlamakla yükümlüdür. Bu amaçla, Yararlanıcı, ara rapor(lar), nihai rapor ve proje sonrası değerlendirme raporu hazırlar. Ayrıca, Ajans Özel Koşullarda belirtilmek kaydıyla denetim raporu talep edebilir.
- 2.2. Her türlü ilave raporlama gereksinimi Özel Koşullarda düzenlenecektir. Ajans yararlanıcıya önceden uygun bir süre tanımak kaydıyla ek rapor isteyebilir, raporlama sürelerini değiştirebilir, rapor verilmemesine karar verebilir.
- 2.3. Destek yararlanıcısı söz konusu raporları sözleşme ekleri ve Ajans tarafından hazırlanan uygulama ve satın alma rehberlerinde belirlenen standart formlara uygun bir şekilde hazırlar, elektronik ortamda ve yazılı şekilde Ajansa iletir. Ajans sunulan raporları inceler ve değerlendirir, gerektiğinde raporların düzeltilmesini, raporda bulunmayan eksik belgelerin tamamlanmasını veya raporların yeniden hazırlanmasını isteyebilir.
- 2.4. Bu raporlar, projenin uygulandığı dönemleri kapsayacak şekilde hazırlanmalıdır.
- 2.5. Mülga.
- 2.6. Destek yararlanıcısı ara ödeme(ler) ve son ödemeye esas olmak üzere, EK IX'da sunulan "Ara Rapor" ve "Nihai Rapor" hazırlar. Ara rapor(lar); Özel Koşullarda belirtilen

raporlama dönemlerinin bitiminden sonraki 7 gün içinde; nihai rapor ise proje uygulama süresinin bitiminden itibaren 30 gün içinde Ajansa sunulmalıdır. Gerekli dokümanları ile birlikte teslim alındıktan sonra, Ajans, ara rapora ilişkin incelemelerini 10 gün, nihai rapora ilişkin incelemelerini ise 30 gün içerisinde tamamlar. Ajans, raporun onaylanamayacağını ve bazı ek kontroller yapılmasını gerekli bulduğunu destek yararlanıcısına bildirmek sureti ile belirtilen bu onay süresini askıya alabilir. Böyle durumlarda Ajans açıklama, değişiklik veya ilave bilgi talep edebilir ve bunların talep edildikleri tarihten itibaren 7 gün içinde Ajansa iletilir.

- 2.7. Ara ve nihai raporlar teknik ve mali bölümlerden oluşur.
- 2.8. Ara ve nihai raporların teknik bölümü raporun ait olduğu dönemde projenin ilerleme ve uygulama süreci ile ilgili faaliyetler, sorunlar, çıktılar, proje yönetimi, ortakların katılımı, paydaşlarla ilişkiler, görünürlük, performans göstergelerindeki ilerlemeler, projenin genel değerlendirmesi ve varsa küçük sözleşme değişiklikleri hakkındaki bildirimler ve büyük sözleşme değişikliklerine ilişkin zeyilnameleri içerir.
- 2.9. Ara rapor, kapsadığı dönem içerisinde, proje uygulamasının tüm yönlerinin tam bir tasvirini verir. Raporun organizasyonu; sağlanan imkânlar, amaç(lar), beklenen sonuçlar, bütçe ayrıntıları ve yapılan harcamalar ve (başarı göstergeleri kullanılarak ifade edilecek olan) sonuçlar arasında karşılaştırmaya imkân verecek şekilde yapılır. Raporla aynı zamanda destek yararlanıcısının ve var ise her bir ortağının, rapor dönemindeki harcamalarına ilişkin hesapları ve beyanları, projenin gelir ve giderleri ile destek ödemelerinin bir özetini gösteren mali tablo ile proje uygulamasının bir sonraki aşamasına ilişkin çalışma planı yer alır.
- 2.10. Nihai rapor, bu hususlara ilaveten, projenin hangi koşullar altında yürütüldüğüne ilişkin ayrıntılı bir açıklama, Ajansın finansmanın görünürlüğünün teminine ilişkin bilgi ve belge, projenin etkisini değerlendirmede kullanılmak üzere gerekli bilgi ve belge, projenin tüm uygun maliyetleri hakkında nihai hesaplar ve projenin gelir ve giderleri ile destek ödemelerinin bir özetini gösteren mali tabloyu içerir.
- 2.11. Raporun mali bölümünde ise, yine raporun ait olduğu dönemde yapılan masrafların her ögesini ayrıntılarıyla anlatan ve yapılan masrafların her başlığını, miktarını, projenin ilgili bütçe kalemini gösteren tablolar hazırlanır; kanıtlayıcı ve destekleyici belgeler eklenir. Nihai rapor mülkiyet transferi ile ilgili belgeleri de içermelidir.
- 2.12. Yararlanıcı, kanıtlayıcı ve destekleyici belge olarak başta 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda düzenlenen vesikalar olmak üzere, 31/05/2006 tarihli ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile diğer ilgili mevzuat hükümleri uyarınca harcama belgesi olarak tanımlanan belgeler ile ödeme yükümlülüğü altına girdiğini kanıtlar. Yararlanıcı bu belgeleri ve ajans tarafından raporla ilgili görülüp de yararlanıcıdan talep edilen diğer bilgi ve belgeleri ara/nihai rapor ekinde ajansa sunar. Kamu kesimi dışındaki yararlanıcılar, nihai ödeme için nihai raporun ajansa sunulacağı son tarihe kadar ödemelerin fiilen gerçekleştiğini gösteren usulüne uygun olarak

düzenlenmiş dekont veya kredi kartı ekstresi gibi belgeleri ajansa ibraz etmek zorundadır.

- 2.13. Destek yararlanıcısı, ara raporları ve nihai raporu Ajansa **Madde 2.6**'da belirtilen son tarihe kadar sunmakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen ve bunun nedenini belirten kabul edilebilir ve yeterli bir yazılı açıklamayı raporun teslim edilmesi gereken süre içinde ajansa sunmayan yararlanıcılar, ajansın sözleşme özel koşullarda öngördüğü yaptırımını kabul eder.
- 2.14. Yararlanıcı, projenin sonuçlarının başarısı, etkilerinin sürdürülebilirliği, hedeflerin gerçekleştirilme düzeyinin proje tamamlandıktan sonra değerlendirilmesini, izlenimleri, sorunları ve önerileri içeren **EK X**'da sunulan proje sonrası değerlendirme raporunu projenin tamamlanmasından sonraki 3 ay içinde ajansa sunmakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen ve bunun nedenini belirten kabul edilebilir ve yeterli bir yazılı açıklamayı raporun teslim edilmesi gereken süre içinde Ajansa sunmayan yararlanıcılar, Ajansın sözleşme özel koşullarda öngördüğü yaptırımını kabul eder.
- 2.15. Ajansa yapılan bütün raporlamalarda bunların Ajans kayıtlarına geçtiği tarihlere itibar olunur.

MADDE 3 - SORUMLULUK

- 3.1. Destek yararlanıcısı, projenin yürütülmesi esnasında ya da projenin bir sonucu olarak sebep olabileceği her türlü zarar veya yaralanma da dahil olmak üzere, üçüncü taraflara karşı tek başına sorumlu olmayı kabul eder. Destek yararlanıcısı; kendisi veya çalışanları veya yasa ve yönetmeliklere göre bu çalışanların sorumlu olduğu kişiler tarafından yapılan bir usulsüzlük veya üçüncü kişilerin haklarının çiğnenmesi nedeniyle ortaya çıkan tazminat talebi veya davalarla ilgili olarak, Ajansı her türlü sorumluluğun dışında tutar.
- 3.2. Destek yararlanıcısı; Ajansın alt yüklenicisi, hizmet sağlayıcısı yahut ifa yardımcısı olarak yorumlanamaz. Proje ve faaliyetler kapsamında yapılan iş ve işlemler sırasında ve/veya elde edilen çıktılarının kullanımından doğacak herhangi bir zarardan Ajans sorumlu değildir.
- 3.3. Destek yararlanıcısı, proje ile ilgili olarak Ajansa verdiği tüm bilgi ve belgelerde gerçeğe uygun bilgi verdiğini ve vereceğini kabul ve taahhüt eder.

MADDE 4 - MENFAAT İLİŞKİŞİ

- 4.1. Herhangi bir bireyin bu sözleşmeye tabi işlevlerini tarafsız ve nesnel bir şekilde yerine getirmesi hususu, ailevi veya duygusal ilişkiler, siyasi aidiyet ve ekonomik çıkar veya herhangi bir nedenle şüpheli hale gelirse, menfaat ilişkisi durumu vardır.
- 4.2. Destek yararlanıcısı, menfaat ilişkisi durumunun ortaya çıkmasını engellemek için tüm gerekli önlemleri almayı taahhüt eder ve menfaat ilişkisi oluşturan bir durumun ortaya çıkması veya ihtimalinin belirmesi halinde, Ajansı durum hakkında derhal bilgilendirir.

MADDE 5 - GİZLİLİK

- 5.1. Taraflar, kendilerine proje ile ilgili, gizlilik kaydı ile iletilen her türlü bilgi, belge ve diğer materyalin gizliliğini, son ödeme tarihinden sonra on yıl süreyle korumayı taahhüt ederler.

MADDE 6 - GÖRÜNÜRLÜK

- 6.1 Ajans tarafından aksi talep edilmediği veya kararlaştırılmadığı takdirde, destek yararlanıcısı, uygulamakta olduğu projede Ajansın desteğini açıkça göstermelidir. Bu konuda Ajans tarafından hazırlanan Görünürlük Rehberi destek yararlanıcısı tarafından kullanılmalıdır. Destek yararlanıcının ajans desteğini görünür kılma yükümlülüğü, proje tamamlandıktan sonraki üç yıl boyunca devam eder. Destek yararlanıcısı, bu yükümlülüğün yerine getirilmesine yönelik olarak özel koşullarda varsa öngörülen yaptırımını kabul eder.
- 6.2 Özel olarak, destek yararlanıcısı, projenin nihai yararlanıcılarına verilen bilgide, kendi dahili raporlarında ve yıllık raporlarında ve medya ile ilişkileri çerçevesinde, projenin kendisi hakkında ve Ajansın projeye katkısı hakkındaki bilgiyi de dahil eder.
- 6.3 Destek yararlanıcısı, destek kapsamında ortaya çıkan her türlü tesis, makine ve teçhizat üzerinde ajansın desteği ile sağlandığını belirten ifadeler ile Bakanlık ve ajans logosunun yer almasını sağlar. Ancak yararlanıcılar ve alt yüklenicilerin hizmet, mal alımı ve yapım işlerinin satın alma ve ihale süreçlerinde kullanılan ilan ve belgelerde, projeler sonucu üretilen basılı materyaller ve tüketim malzemeleri üzerinde Bakanlık logosu yer almaz. Ajansın görünürlüğü ve tanıtımını sağlamak amacıyla alınması gereken önlemler ve standartlar ajans tarafından belirlenerek internet sitesinde yayımlanır. Başvuru rehberinde belirtilecek istisnalar dışında kar amacı güden işletmeler ticari amaçlı ürün, hizmet, ambalaj, broşür ve diğer tanıtım malzemelerinde genel sekreterin izni olmaksızın, ajans ve Bakanlık amblem, logo ve sloganlarını kullanamaz.
- 6.4 Özellikle konferans ve seminerlerde, destek yararlanıcısı tarafından proje hakkında yapılan herhangi bir tebliğ veya yayında, projenin Ajansın mali desteğinden yararlandığı hususu belirtilir. Bu hususta Ajans tarafından hazırlanan "Görünürlük Rehberine" riayet edilir.
- 6.5 Destek yararlanıcısı, Bakanlık ve Ajansa, ismini ve adresini, desteğin amacını, azami destek tutarını ve projenin uygun maliyetlerinin **Özel Koşullar Madde 3.2'de** belirtilen destek oranını ve Bakanlığın ve Ajansın gerek duyduğu diğer bilgilerini yayımlama yetkisi verir. Bu bilginin yayımlanması destek yararlanıcısını tehlikeye düşürebilir veya ticari çıkarlarını zedeleyebilir nitelikte olamaz.

MADDE 7 - SONUÇLARIN KULLANIMI

- 7.1. Proje sonuçlarının, raporların ve ilgili diğer belgelerin mülkiyeti ve isim hakkı ile fikri ve sınai mülkiyet hakları destek yararlanıcısına aittir.
- 7.2. Madde 7.1'in hükümlerine karşın ve **Madde 5**'e tabi olarak, destek yararlanıcısı, Ajansa ve Bakanlığa projeden türetilmiş her belgeyi, mevcut fikri ve sınai mülkiyet haklarını

çığnememek koşuluyla serbestçe ve uygun gördüğü şekilde kullanma hakkını verir. Bu çerçevede, söz konusu belgeler, Bakanlık ve Ajans tarafından proje sahibinin ayrıca muvafakati aranmaksızın kullanılabilir.

- 7.3. Bu sözleşme kapsamında alımı desteklenen alet, teçhizat, yazılım, malzeme ve sistemler ile yapımı gerçekleştirilen tesislerin mülkiyeti ve bunlar üzerindeki fikri mülkiyet hakları yararlanıcıya aittir. Yararlanıcı, sözleşme kapsamında sağlanmış tesis, makine, ekipman, teçhizat ve diğer malzemeler üzerinde, genel sekreterin gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın proje süresince ve projenin tamamlanmasından itibaren üç yıl süreyle üçüncü kişi lehine aynı ya da şahsi hak tesis edemeyecek ve projede belirtilen iş yeri dışında kullanamayacaktır. Aksi halde destek miktarının iki katı tutarında ajansa tazminat ödeyecektir.
- 7.4. Mülga.
- 7.5. Bu madde hükümlerinde yer alan üç yıla ilişkin kısıtlayıcı durumlar, bu süre içerisinde herhangi bir şekilde gerçek veya tüzel kişiliği ortadan kalkan destek yararlanıcıları bakımından, söz konusu tesis, makine, ekipman ve diğer malzemenin devredildiği kişiler için de geçerli olup, kalan süre bunlar tarafından tamamlanır.
- 7.6. Projenin tamamlanmasını takiben 3 yıl içerisinde yapılan denetimlerde, proje kapsamında elde edilen malzeme ve ekipmanın atıl vaziyette bulunduğu Ajans tarafından tespit edilmesi halinde, bunun gerekçesini makul ve haklı nedenlerle ispat edemeyen destek yararlanıcısı, ilgili malzeme ve ekipman için sağlanan desteği yasal faiziyle birlikte ödemeyi beyan ve kabul eder.

MADDE 8 - PROJENİN İZLENMESİ / DEĞERLENDİRİLMESİ

- 8.1. Proje faaliyetleri ve harcamaların izlenmesi dönemler itibari ile destek yararlanıcısı tarafından hazırlanacak raporlar ve Ajans tarafından düzenlenecek izleme ziyaretleri aracılığıyla yapılacaktır.
- 8.2. Ajans tarafından, faaliyetlerin projeye ve sözleşmelere uygun olarak yürütülüp yürütülmediği, destek yararlanıcısının karşılaştığı sorunlara çözüm bulunması ve projelerin uygulanabilirliğinin sağlanması amacıyla yerinde izleme ziyaretleri yapılacaktır.
- 8.3. İlk İzleme Ziyareti sözleşme imzalanmasının ardından 45 gün içinde, destek yararlanıcısıyla birlikte kararlaştırılan tarihte yapılır. Ajans tarafından, yerinde ziyaret sırasındaki izlenim ve bilgileri içeren İlk Veri Giriş Raporu hazırlanır. Bu rapor, her iki tarafça imzalanır.
- 8.4. Gerçekleştirilecek düzenli izleme ziyaretleri, ilk izleme ziyareti sırasında Ajans yetkilileri ve destek yararlanıcılarıyla karşılıklı olarak planlanır. Ayrıca Ajans, özellikle satın alma ve ihale işlemlerinde sağlanan ekipman, hizmet ve yapım işlerinin fiziksel varlığının kontrolü için destek yararlanıcısına haber vermeksizin anlık izleme ziyaretleri düzenler. Bu ziyaretler sırasında elde edilen projeye ilişkin veriler de İzleme/Anlık İzleme Ziyareti Raporlarına aktarılır. Bu rapor her iki tarafça imzalanır.
- 8.5. Destek yararlanıcısı, Ajansın izleme ve değerlendirme süreçleriyle ilgili olarak görevlendireceği kişilere, değerlendirmeye ve/veya izleme görevine yardımcı olacak her

türlü bilgi ve belgeyi sağlamak görevini üstlenir ve **Madde 16**'da tanımlandığı şekilde erişim hakkı tanır.

- 8.6. Eğer taraflardan biri projenin uygulanması sırasında bir değerlendirme yapar veya yaptırırsa, bu değerlendirme raporunun birer kopyasını diğer tarafa da sunar.

MADDE 9 - SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİKLERİ

9.1. Sözleşmede veya eklerinde yapılacak herhangi bir değişiklik, kural olarak tarafların karşılıklı rızası (onayı) ile (bir zeyilname ile) mümkündür. Tarafların sözleşme değiştirilmesi yönündeki talebi, makul bir süre önceden diğer tarafa bildirilmeli, ayrıca bu talep haklı ve uygun gerekçelere dayanmalıdır.

9.2. Ancak, Sözleşmenin bütçe veya tanım değişikliğinin, Projenin temel amacını etkilemediği, bütçe başlıkları (örneğin 1. İnsan Kaynakları, 2.Seyahat, 3. Ekipman ve Malzeme vd.) arasındaki transferlerin, toplam proje bütçesinin yüzde 5'i veya altında olduğu (idari maliyetler hariç) değişiklikler, proje koordinatörü ile uzman veya eğitimcilerin değişikliği, banka hesabı değişikliği, adres ve telefon değişikliği, belirli bir bütçe kalemine ayrılan miktarı değiştirmeyen ekipman sayısı ve birim fiyat değişiklikleri, ekipman modelinin yeni teknolojiler paralelinde değiştirilmesi (aynı amaca hizmet etmek koşuluyla), proje denetçisi değişikliği durumlarında destek yararlanıcısı Sözleşmede değişikliği uygulayabilir. Destek yararlanıcısı, yapılan değişiklikten itibaren en geç 10 gün içinde Ajansı bilgilendirir.

Adres değişiklikleri, banka hesabı değişiklikleri ve denetçi değişikliklerinin tebliğ edilmesi yeterlidir, ancak bu durum destek yararlanıcısının banka hesabı veya denetçi seçimine Ajans tarafından muhalefeti engellemez. Gerekli şartları taşımayan veya projenin mali istikrarını ve hesap verebilirliğini veya proje amacını tehdit eden değişiklik bildirimleri, Ajans tarafından onaylanmayabilir.

9.3. Bir Sözleşme değişikliği ek metni, mali destek verme kararının sorgulanmasını gerektiren veya mali destek talebi ile başvurulara eşit muamele yapılması hususuna aykırı düşen bir Sözleşme değişikliği tesis etme amacını veya etkisini haiz olamaz. Özel Koşullar Madde 3.2'de belirtilen azami mali destek tutarı Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin (Yönetmelik) 38 inci maddesindeki istisna hükümleri saklı kalmak kaydıyla sözleşme değişikliği ile artırılmaz.

9.4. Destek Sözleşmeleri, sadece proje uygulama süresince değiştirilebilir, geriye dönük olarak değişiklik yapılamaz.

MADDE 10 - DEVİR

10.1. Sözleşme veya Sözleşme ile ilgili ödemeler, Ajansın önceden yazılı rızası alınmaksızın, hiçbir şekilde üçüncü taraflara devredilemez.

MADDE 11 - PROJE UYGULAMA SÜRESİ, SÜRE UZATIMI, DURDURMA, MÜCBİR SEBEPLER VE PROJE BİTİŞ TARİHİ

11.1. Projenin uygulama süresi, sözleşmede özel koşullar Madde 2'de belirtilmiştir.

11.2. Destek yararlanıcısı, projenin uygulamasını zorlaştıracak veya geciktirecek her durum hakkında Ajansı derhal bilgilendirir.

- 11.3. Sözleşme süresi Yönetmelikte düzenlenen hallerde değiştirilebilir. Bu kapsamda;
- Proje uygulamasında ortaya çıkabilecek aksaklıkları gidermek amacıyla yararlanıcının başvurusu üzerinde bir defaya mahsus olmak ve bir ayı geçmemek üzere genel sekreter kararı ile,
 - Proje ve faaliyetin yürütülmesini büyük ölçüde zorlaştıran veya geçici olarak imkansız hale getiren; yargı süreci, beklenmeyen hal veya mücbir sebepler nedeniyle bir defaya mahsus olmak ve altı ayı geçmemek üzere yönetim kurulu kararı ile sözleşme süresi uzatılabilir. Destek yararlanıcısı, gerekli durumlarda proje uygulama süresinin bitiş tarihinden en geç otuz (30) gün önce uygulama süresinin uzatılması talebinde bulunur.

Yararlanıcının projede öngörülen faaliyetleri öngörülenden önce yerine getirmesi ve projenin tamamlanması talebinde bulunması durumunda proje kapatma işlemlerine proje süresinin bitmesi beklenmeksizin başlanır ve işlemlerin tamamlanmasını müteakip proje kapatılır.

- 11.4. Bir durumun Ajans tarafından beklenmeyen hal ya da mücbir sebep olarak kabulü, destek yararlanıcısının söz konusu durumun ortaya çıktığı tarihi izleyen yirmi (20) gün içinde Ajansa, durumu belgeleri ve gerekçeleriyle bildirmesi ile mümkündür. Ajans anılan bildirim üzerine durumu değerlendirerek beklenmeyen halin veya mücbir sebebin kabulüne yahut reddine karar verebilir.

- 11.5. Mevcut koşullar projenin devamını çok güç veya tehlikeli kılıyorsa, sözleşme değişikliği veya projenin tamamının veya bir kısmının durdurulması Ajans tarafından da destek yararlanıcısına önerilebilir. Bu sebepler projenin devamına veya amacının gerçekleşmesine engel nitelikte ise Yönetim Kurulu kararıyla proje feshedilebilir.

- 11.6. Mülga.

- 11.7. Desteklenen proje veya faaliyet kapsamında Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi, izleme ziyaretlerinde uygulama ve yönetim mekânlarına erişimin zorlaştırılması yahut engellenmesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde destek durdurulur. Bu durumda yararlanıcıya, düzeltme için Genel Sekreter tarafından otuz iş gününü geçmemek üzere bir süre verilebilir.

MADDE 12 - SÖZLEŞMENİN FESHİ

- 12.1 Eğer taraflardan biri sözleşmenin artık etkin ve uygun şekilde icra edilemeyeceğini düşünüyorsa, bunu detaylı açıklamaları ile birlikte diğer tarafa iletir.

- 12.2 Sözleşmenin feshi talebi destek yararlanıcısından geliyorsa; fesih talebini ve gerekçelerini ayrıntılı olarak açıkladığı bir bildirim mektubunu, istenilen fesih tarihinden en az bir ay önce Ajansa sunar. Talebin uygun görülmesi halinde sözleşme karşılıklı olarak feshedilir. Ajans, mücbir sebep durumunda destek yararlanıcısına projenin tamamlanan kısmı için destek ödenmesine karar verebilir. Bu durumda destek yararlanıcısı bu amaçla Madde 2'ye göre bir ödeme talebi ve bir nihai raporu işleme koyar.

- 12.3 Destek yararlanıcısının aşağıda belirtilen herhangi bir fiil veya durumu halinde, Ajans, herhangi bir şekilde tazminat ödemeksizin sözleşmeyi feshedebilir:

- a) Gerekçe olmaksızın üzerine düşen yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmemesi ve bu yükümlülükler uyması talebi bir mektupla kendisine tebliğ edildikten sonra geçen 30 iş günü içerisinde de bunu yapmaması ve bunun için de tatmin edici bir gerekçe göstermemesi halinde;
- b) Sözleşmede belirtilen son tarihe kadar ara/nihai rapor sunmaz, ödeme talebinde bulunmaz, bu yükümlülüğü yerine getirmeyişinin nedenini belirten kabul edilebilir bir gerekçeyi ilgili raporun teslim süresi içinde sunmazsa;
- c) İflas veya tasfiye halinde olması; işlerinin mahkemelerce idare ediliyor olması; alacaklılarla herhangi bir düzenlemeye girmiş olması; iş veya faaliyetlerini askıya almış olması; bu meselelerle ilgili dava veya takip konusu olması; projenin uygulamasını tehlikeye düşürecek nitelikte hukuki takibatin olması, proje kapsamında alınacak malzeme ve ekipmanın haczedilmesi veya rehin edilmesi gibi meri mevzuat ve düzenlemelerde yeri olan bir prosedür dolayısı ile bunlara benzer bir durumda olması halinde;
- ç) Dolandırıcılık veya yolsuzlukla iştiğal etmesi veya bir suç örgütüne ya da Ajansın mali çıkarlarına zarar verici herhangi bir faaliyete dahil olması, (bu husus yararlanıcının ortakları ve iştirakçileri için de geçerlidir)
- d) Madde 4, 10 ve 16'ya uymaması;
- e) Zeyilname ile tespit edilmedi ise Tüzel kişiliğinin değişmesi;
- f) Desteği alabilmek için Ajansı yanıltabilecek veya yanlış anlaşılmaya sebebiyet verebilecek tutum ve davranışlarda bulunması, yanlış veya eksik beyanlar vermesi ya da gerçeği yansıtmayan raporlar sunması;
- g) Ajans tarafından verilen desteklerin, geçici dahi olsa amacı dışında kullanılması;
- ğ) Madde 11.10'da belirtilen durumlarda, bir süre verilmesinin faydalı görülmemesi veya verilen süre sonunda durumda bir düzelme olmaması,
- h) Diğer usulsüzlük ve/veya hileli işlerde bulunması,
- ı) Mesleki faaliyeti ilgilendiren bir suçtan kesin hüküm niteliğinde bir karar ile mahkumiyet almış olması veya makul herhangi bir yolla kanıtlanmış olmak kaydı ile, ciddi bir görevi kötüye kullanma fiilinden suçlu bulunmuş olması.

12.4 Yararlanıcının kusuru sebebiyle sözleşmenin feshedildiği durumlarda, destek yararlanıcısı, o zamana kadar kendisine ödenen destek tutarının faiziyle birlikte tamamını ve sözleşmedeki Ajans toplam destek miktarının özel koşullarda belirlenen oranı kadar cezai şart ödemeyi kayıtsız şartsız kabul ve taahhüt eder. Bunun yanı sıra ajansın sözleşmenin feshi sebebiyle uğradığı zarar ve ziyanlar karşılığında tazminat talep etme hakkı saklı olup, bu hak (tazminat hakkı) cezai şart talep etme hakkının alternatifi (seçimlik) olarak yorumlanamaz. Ayrıca, suç teşkil eden durumlarda, bu kişiler hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

12.5 Ajans Sözleşmeyi feshetmeden önce veya fesih yerine, ihtiyati bir tedbir olarak önceden haber vermeksizin sözleşmeyi durdurulabilir.

12.6 Bu Sözleşmenin imzalanmasını takiben bir yıl içinde Ajans tarafından herhangi bir ödeme yapılmaması halinde, sözleşme kendiliğinden fesih olur.

MADDE 13 - ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

13.1. Bu Sözleşme, Türkiye Cumhuriyeti yasalarına tabidir.

13.2. Bu sözleşmenin uygulanmasından doğacak her türlü anlaşmazlıkların çözümünde Kocaeli Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

MALİ HÜKÜMLER

MADDE 14 - UYGUN MALİYETLER

14.1. Destek için sadece “uygun maliyetler” dikkate alınabilir. Projenin doğrudan uygun maliyeti olarak sayılması için, maliyetlerin:

- Projenin yürütülmesi için gerekli, Sözleşme Bütçesinde öngörülmüş ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması, özellikle paranın karşılığının alınmasını ve maliyet etkinliği yaratması,
- Maliyetlerin götürü maliyetlere değil, gerçek maliyetlere (yani projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) dayalı olması,
- Destek yararlanıcısının ya da ortağının hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı olması, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması ve orijinal kanıtlayıcı ve destekleyici belgelerle desteklenmesi,
- Özel Koşullar Madde 2’de tanımlanan proje uygulama sürecinde (nihai denetim maliyetleri hariç) destek yararlanıcısı ya da ortakları tarafından gerçekleştirilmiş olması gereklidir.

14.2. Yukarıdaki hükümlere ve ilgili durumlarda Proje Uygulama Rehberi Ek-6 Kalkınma Ajansları Tarafından Sağlanan Destekler İçin Satın Alma Rehberi hükümlerine uyulmasına bağlı olarak, aşağıda belirtilen, destek yararlanıcısı ve ortakları tarafından gerçekleştirilen doğrudan maliyetler, uygun doğrudan maliyetlerdir:

- Projede görevlendirilmiş personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler (Piyasa koşullarında oluşmuş ücretlerden ve yararlanıcının ve ortaklarının normalde verdiği miktarlardan yüksek olmamalıdır.),
- Yolculuk ve gündelik giderleri (Yurtiçi gündelik giderleri, 2018 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun H Cetvelinde (10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları) belirtilen memur ve hizmetliler başlığı altında, “aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar” için öngörülen tutarın üç katını aşmayacak şekilde belirlenmelidir. Yurtdışı gündelik giderleri için, Bakanlar Kurulunun Yurtdışı Gündeliklerine Dair Kararında (2018 yılı için 16.02.2018 tarih ve 30334 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2018/11213 sayılı Karar) belirtilen diğer şekillerde görevlendirilenlerden aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar için öngörülen tutar esas alınarak, bu kararın hükümleri uygulanır.)
- Piyasa fiyatlarına uygun olmaları ve projenin uygulanabilmesi için gerekli olmaları koşulu ile yeni ekipman ve hizmet (nakliye, kira vb.) satın alma maliyetleri,
- Sarf malzemeleri maliyetleri,
- Taşeron maliyetleri (basım, etkinlik organizasyonu vb.),
- <Küçük ölçekli altyapı projelerinde tüm yapım işleri, diğer projelerde ise, güdümlü projeler için belirlenecek istisnalar saklı kalmak kaydıyla projenin uygulanması için

- mutlaka gerekli olması ve Ajans tarafından sağlanan mali desteğin yüzde 30'unu (yüzde otuzunu) geçmemek koşuluyla, küçük ölçekli yapım işleri>
- Destek miktarı 200.000 TL üzeri veya Ajans tarafından talep edildiyse dış denetim maliyetleri,
 - Mali hizmet maliyetleri (özellikle havale maliyetleri, sigorta, banka maliyetleri vb.),
 - Görünürlük maliyetleri.
- 14.3. Destek yararlanıcısı, uygun doğrudan maliyetlerin toplam miktarının maksimum %7'sini proje ile ilgili idari maliyetleri karşılamak üzere talep edebilir.
- 14.4. Destek yararlanıcısı, ortakları veya başka herhangi bir kaynak tarafından yapılan herhangi bir aynı katkı (Ek III'te ayrı olarak sıralanmalıdır) gerçek harcamaları temsil etmedikleri için uygun maliyet olarak kabul edilemez. Destek yararlanıcısı bu maliyetleri eş finansman olarak gösteremez. Projede görev almak üzere atanan personelin maliyeti aynı bir katkı değildir ve destek yararlanıcısı veya ortağı tarafından ödendiğinde projenin bütçesinde eş finansman olarak mütalaa edilebilir.
- 14.5. Aşağıdaki maliyetler uygun değildir:
- Yararlanıcı veya ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler,
 - Proje ile ilgisi olmayan harcamalar,
 - Salt sözleşmeye, teminatlara ve ödemelere ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler,
 - Borçlar; zarar veya borç karşılıkları,
 - Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğan ceza, zam faiz ve sair giderler,
 - Faiz borcu,
 - Hali hazırda başka bir kapsamda finanse edilen kalemler,
 - İkinci el ekipman alımı,
 - Arazi veya bina alımları ile istimplâk bedelleri,
 - Kur farkından doğan zararlar,
 - Projenin uygulanmasına katılan kamu görevlilerinin maaşları¹,
 - Proje başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer hazırlık faaliyetlerinin maliyetleri²,
 - Kar amacı güden destek yararlanıcılarının Katma Değer Vergisi (KDV) giderleri.

¹ <(Ajans tarafından kararlaştırılan uygulama yöntemine göre netleştirilmelidir.) Kamu görevlilerinin maaşları projede çalıştıkları süre oranında, belgelendirilmek koşuluyla yalnızca yararlanıcının eş-finansmanı olarak kabul edilebilmektedir. Bununla birlikte, kamu görevlisinin tabi olduğu mevzuata göre proje bütçesinden kendisine ödeme yapılabilmesi halinde bu ödemeler, Ajansın sağladığı mali destekten de karşılanabilir. Bu durumda, Ajans talep ettiği ispatlayıcı belgeleri belirtmelidir. Ayrıca, kamu görevlilerinin yolluk ve gündelik giderleri, bu rehberde belirtilen şartlara göre uygun maliyet olarak kabul edilebilir.>

² Başvuru rehberinde açıkça belirtilmek kaydıyla, özellikle proje hazırlama kapasitesi düşük olan hedef kitlelere yönelik proje teklif çağrılarında, proje hazırlanması ve sunulmasını teşvik etmek amacıyla, yararlanıcılar tarafından bu kapsamda temin edilen desteklerden danışmanlık ve kırtasiye giderlerine ilişkin olanlar, faturalandırılmaları şartıyla proje uygun maliyetlerinden sayılabilir ve talep edilen destek miktarının % 2'sini geçmemek üzere proje bütçesinde gösterilebilir.

MADDE 15 - ÖDEMELER VE TEMERRÜT FAİZİ

15.1 Ek V'de yer alan örneğe uygun olarak hazırlanan ön ödeme talebi, yararlanıcı tarafından imzalanır ve Ajansa sunulur. Sözleşmelerin imzalanmasını takiben 45 gün içinde, eğer talep edilmişse, kabul edilebilir nitelikteki teminat şartının yerine getirilmiş olması kaydıyla, toplam destek miktarının %40'ı, destek yararlanıcısına ait banka hesabına ön ödeme olarak aktarılır. Ancak Ajans, ilk izleme ziyareti ve başlangıç riski değerlendirmeleri neticesinde yararlanıcının ve projenin risk ve ihtiyaç durumunu değerlendirmek suretiyle, ön ödeme oranını yüzde yirmiden aşağı ve yüzde altmıştan yukarı olmamak kaydıyla yeniden belirleyebilir ve çok yüksek riskli projeler için gerekli tedbirler alınıncaya kadar ön ödemeye bloke koyabilir.

Yapılan ön ödemeler tamamen harcanana kadar, proje hesabının bakiyesi destek yararlanıcısı tarafından sözleşmede bildirilen proje hesabına bağlı gelir getirici bir hesapta değerlendirilir. Bu kapsamda elde edilen bütün faiz geliri ile bunun üzerindeki her türlü hak Ajansındır. Proje özel hesabına bağlı hesaplarda biriken bu faiz gelirlerinin, proje dönemi sonunda Ajansın kendi hesaplarına iadesi talep edilebileceği gibi destek yararlanıcısına yapılacak nihai ödemeden mahsup da edilebilir.

15.2 Destek yararlanıcısı, talep edilmesi durumunda, Ajansa Yönetmelikte belirlenen özellikleri haiz teminat verir (Ek XIII). Teminat nihai ödemenin yapılmasını müteakip serbest bırakılır.

15.3 Ara ödeme oranı, son ödeme oranı en az %10 olacak şekilde belirlenir.

15.4 Ara ödeme, destek yararlanıcısı tarafından sunulan ara (teknik ve mali) raporun ve ara ödeme talebinin Ajans tarafından uygun bulunması halinde, yararlanıcıya ait banka hesabına, onay kararından sonraki 30 gün içerisinde aktarılır.

15.5 Destek miktarının son ödemesi, destek yararlanıcısı tarafından sunulan nihai (teknik ve mali) raporun ve son ödeme talebinin Ajans tarafından uygun bulunması halinde, yararlanıcıya ait banka hesabına, onay kararından sonraki 30 gün içerisinde aktarılır.

15.6 Ajans tarafından yapılacak ödemeler destek yararlanıcısının bildirdiği banka hesabına (ödenen desteklerin dökümü yapılabilen, projeye özel, bir banka hesabı) yapılacaktır.

15.7 Ajans tarafından yapılacak ödemeler, Türk Lirası olarak yapılacaktır.

15.8 Destek yararlanıcısı tarafından ara veya nihai rapor düzenlenmeksizin sunulan ödeme talepleri Ajans tarafından işleme konulmayacaktır.

15.9 Destek yararlanıcısı tarafından yapılacak ara veya son ödeme taleplerinde aşağıda belirtilen tüm dokümanların bulunması gerekmektedir;

1. Ara/Nihai (Teknik ve Mali) Rapor
2. Ödeme Talep Formu ve eki destekleyici belgeler;
 - a. Ödeme Belgeleri (fatura, makbuz gibi başta 213 sayılı Vergi Usul Kanununda düzenlenen vesikalar olmak üzere, 31/05/2006 tarihli ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile diğer ilgili mevzuat hükümleri uyarınca harcama belgesi olarak tanımlanan belgeler ile malın teslim alındığına dair teslimat tutanağı, sevk irsaliyesi, demirbaş tutanağı vb. destekleyici dokümanlar)
 - b. Alt Sözleşmelerin (hizmet, mal alımı ve yapım işleri) Listesi

- 15.10 Ajans mali destek miktarı 200.000 TL'nin üzerinde olan bütün projelerden denetim raporu talep eder. Bu limitin altındaki projelerde kendi belirleyeceği ve başvuru rehberinde belirteceği kriterlere (mali destek miktarı, yararlanıcın yasal statüsü vs.) göre denetim raporu talep edebilir. Bu denetim Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları ile serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler tarafından yapılabilir. Projelerin denetimi ajans tarafından da yaptırılabilir. Bu durumda denetim maliyeti proje bütçesinde yer almaz. Ajans kamu kurum ve kuruluşlarını dış denetim kuralından muaf tutabilir. Destek yararlanıcısı dış denetçiye Madde 16'da bahsedilen bütün erişim haklarını verir. Sözleşmede Ek XI'deki örneğe uygun olarak hazırlanan denetim raporunda denetçi; destek yararlanıcısı tarafından beyan edilen masrafların gerçek, tam ve sözleşmeye uygun olduğunu teyit eder.
- 15.11 Madde 15.10'de atıfta bulunulan harcama teyidini yapacak denetim şirketinin adı ve adresi, eğer bu tür teyit gerekiyorsa, sözleşmede Özel Koşullar Madde 5.2'ye dahil edilmelidir.

MADDE 16 - HESAPLAR, TEKNİK VE MALİ KONTROLLER

- 16.1. Destek yararlanıcısı, kendi muhasebe sisteminin bir parçası veya ek hesaplar şeklinde, proje için özel olarak açılmış bir çift girişli defter sistemi kullanarak, proje uygulanmasının muhasebe hesaplarını doğru ve düzenli şekilde tutar. Bu sistem profesyonel uygulamaların gerektirdiği prosedürlere uygun şekilde işletilir. Her proje için ayrı hesap tutulur ve projenin tüm gelir ve giderleri ayrıntılı olarak bu hesaplarda gösterilir. Ajans tarafından ödenen destekler üzerinde tahakkuk eden faizle ilgili net ayrıntılar da bu hesaplarda yer almalıdır.
- 16.2. Destek yararlanıcısı, Madde 2'nin gerektirdiği şekilde ara ve nihai raporun mali bölümlerini kendi muhasebe kayıtları ile bağdaştırılabilir olmasını sağlamalıdır. Bunu sağlamak için destek yararlanıcısı, uygun hesap mutabakatı, destekleyici zaman çizelgesi, analizler ve teftiş ve teyit için dökümler hazırlamalı ve saklamalıdır.
- 16.3. Destek yararlanıcısı, Ajansın ve Madde 15.11 gereği teyit görevini yerine getiren dış denetçinin belgeleri inceleyerek veya yerinde kontroller ile projenin uygulamasının doğrulanmasına ve eğer gerekli bulursa, hesaplara ilişkin belgeler, muhasebe dokümanları ve projenin finansmanına ilişkin diğer belgeler temelinde tam kapsamlı denetim yapmasına izin verir. Ajans tarafından yapılacak bu tür teftişler destek miktarının son ödemesi yapılmasından on (10) yıl sonrasına kadar yapılabilir.
- 16.4. Destek yararlanıcısı, Ajansa sağlanan denetim, kontrol ve doğrulama hakkının aynen ve işbu Madde 16'da belirtilenlerle aynı koşullar altında ve aynı kurallara göre, proje ortakları ve yüklenicilerine uygulanma bakımından da geçerli olacağını garanti eder.
- 16.5. Madde 2'de sözü geçen raporlara ek olarak, Madde 16.2'de anılan dökümler şunlardır:
- Destek yararlanıcısının muhasebe sistemindeki büyük defter, alt defterler ve bordro hesapları, sabit varlıklar kayıtları ve diğer muhasebe bilgilerinin kayıtları (bilgisayarda veya çıktı olarak),
 - İhale dokümanları, ihaleye girenlerin teklifleri ve değerlendirme raporları gibi satın alma prosedürlerinin belgeleri,
 - Sipariş formları ve sözleşmeler gibi taahhütlerin belgeleri,

- Onaylanmış raporlar, istihkaklar, ulaşım biletleri (uçak biniş kartı dahil), seminerlere, konferanslara ve eğitimlere katılım sağlandığına dair belgeler (ilgili dokümanlar ve edinilmiş materyaller, sertifikalar dahil) gibi hizmet sunulduğuna dair kanıtların belgeleri,
- Tedarikçilerden alınan teslim-tesellüm makbuzu türünde belgeler,
- Bir işin tamamlandığını kanıtlayan kabul sertifikası türü belgeler,
- Bir satın almayı ispatlayan makbuz ve fatura türü belgeler,
- Ödeme kanıtı (örn; banka hesap özeti), borç özeti, ikamet belgeleri,
- Araçlar için yakıt ve bakım masrafları,
- Sözleşmeler, maaş göstergeleri, istihkaklar gibi personel ve bordro kayıtları.

MADDE 17 - AJANS TARAFINDAN SAĞLANACAK DESTEĞİN NİHAİ TUTARI

- 17.1. Uygun harcamaların gerçekleşen toplam tutarı Ek III'te belirtilen toplam bütçe tutarını geçse bile, Ajans tarafından destek yararlanıcısına ödenecek toplam tutar, Yönetmelikte düzenlenen istisnalar saklı kalmak kaydıyla Özel Koşullar Madde 3.2'de belirtilen azami destek tutarını aşamaz. Ek III'te belirtilen toplam bütçe tutarını aşan tüm uygun maliyetler mali destek yararlanıcısı tarafından ödenir.
- 17.2. Eğer projenin uygun maliyetleri proje uygulaması sonunda Özel Koşullar Madde 3.1'de belirtilen tahmini toplam maliyetin altında kalırsa, o zaman Ajansın katkısı, Özel Koşullar Madde 3.2'de belirtilen yüzdenin, Ajans tarafından onaylanmış olan gerçekleşmiş uygun maliyetlere uygulanması ile bulunacak tutarla sınırlanır.

MADDE 18 - İSTİRDAT (GERİ ALMA)

- 18.1. Destek yararlanıcısı, kendisine nihai tutar üzerinde ödenmiş ve Ajansın alacağı olan herhangi bir fazla ödeme tutarını, ilgili talebi aldıktan sonra 30 gün içerisinde Ajansa ödemeyi taahhüt eder.
- 18.2. Ajansa geri ödenecek tutarlar destek yararlanıcısına borçlu olunan her türlü tutardan düşülebilir. Taraflar taksitle ödeme yöntemini kullanarak mutabakata varabilirler. Taksitle ödemenin kararlaştırıldığı durumlarda üst üste iki taksitin vadesinde ödenmemesi halinde taksitlendirmeye konu olan diğer tutarlar hiçbir hükme gerek olmaksızın muaccel hale gelmiş sayılır.
- 18.3. Ajansa borçlu olunan miktarların geri ödenmesinden kaynaklanan banka masraflarının tamamını destek yararlanıcısı üstlenir.

MADDE 19- FAİZ

Yararlanıcının bu sözleşme hükümlerine göre T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'na ödemesi gereken cezai şart ve tazminatlar dahil her türlü muaccel borç için, borcun muaccel olduğu tarihte geçerli olan yasal temerrüt faizi oranı uygulanır. Ödemelerden öncelikle faiz mahsup edilir.